

*Tak ako radosť nezasvitne bez svetla,
by oko celý boží svet v ňom uzrelo,
bo všetko nie je krásne, ani zreteľné,
tak ani duša, žiadna duša bez písmen
vedomia nemá o tom božom zákone,
zákone knižnom, o zákone duchovnom,
zákone, cezeň boží raj sa zjavuje.
Bo ktorý sluch, čo strašný rachot hromový
neočuje, stáť bude v bázni pred Pánom?
Bo nos, bo čuch, čo vôňu kvetu nevníma,
akože môže zázrak boží pochopiť?
Bo také ústa, ktoré sladkosť necítia,
človeka činia, akoby bol z kameňa.
A ešte väčšmi od človeka z kameňa
je mŕtva duša, každá duša bez písmen.
No že my, bratia, sme to všetko zvažili,
znamenitú vám radu teraz povieme,
ktorá vás všetkých, všetkých ľudí pozbaví
života zvieracieho, žitia smilného,
aby ste s myslou, s nerozumným rozumom,
keď počujete slovo v cudzom jazyku,
nepočuli v ňom znieť iba zvon meďený.
Bo svätý Pavol učiteľ nám hovorí,
keď najprv k Bohu prosbu svoju predniesol:
Chcem radšej iba päť slovo povedať,
rozumom prostým chcem tých päť slov vyriecknuť,
aby aj bratia všetko porozumeli,
než nezrozumiteľných slov riečť tisíce.*

Proglas (prvá básnická skladba na našom území),
Sv. Konštantín

Literatúra:

Učebnica dejepisu pre 7. ročník
Učebnica literatúry pre 8. ročník
Život Konštantína a Život Metoda
Z tvorby solúnskych bratov a ich žiakov

Solúnski bratia

po 1150 rokoch znova na Slovensku

Ročník 1

Číslo 4/2013

Solúnski bratia

Pri príležitosti blížiaceho sa 1150. výročia príchodu vierozvestcov, sv. Cyrila a Metoda, na naše územie (podľa tradície 5. júla 863) sa naši žiaci zapojili do výtvarnej a literárnej súťaže. Pripomenuli si tak neoceniteľné kultúrne dedičstvo, ktoré nám tu títo svätci a učitelia zanechali: šírenie kresťanstva v staroslovienčine, preklady náboženských textov do hlaholiky, založenie tzv. Veľkomoravského učilišťa (asi na Devíne), v ktorom vychovávali budúcich slovanských kňazov, učiteľov a administratívnych pracovníkov. Česť ich pamiatke!

(Mgr. Z. Krajčovičová)

(A. Podolánová, 3. ročník)

Adresa: ZŠ s MŠ Ráztočno
Komenského č. 428/43
972 31 Ráztočno
Tel. č. : 046/54 70 120
E-mail: zsraztocno@gmail.com

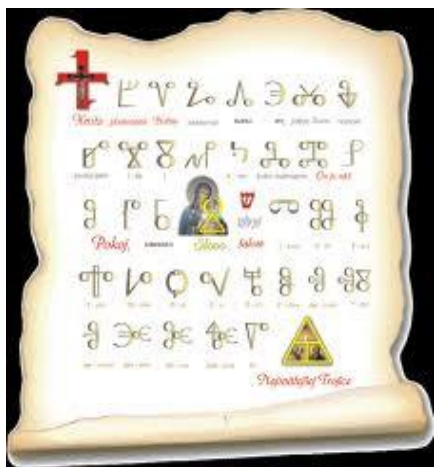
Web.: www.obecraztocno.sk

Metod preložil:

- **Starý zákon**
- **Hádanie o pravej viere so Židmi**
- **Ustanovenia svätých otcov o pokání za vraždu a o každom hriechu:**
 - preložené na Veľkej Morave
 - nájdené v Sinajskom euchológii
- **Paterik (Knihy otcov)**
 - umelecký preklad, u ktorého nie je jasné, či ide o preklad životov, spisov alebo homílií cirkevných otcov
 - preložené na Veľkej Morave
 - nájdené v Clozovom zborníku

(K. Albertová, 8. ročník)

Konštantín preložil:

- **Evanjeliár** (Aprakos)
 - výňatky z evanjelií (perikopy) čítané pri nedeľných a sviatočných bohoslužbách
- **Euchologion**
 - bohoslužobná kniha byzantského obradu s kňazskými modlitbami
- **Trebník** (Rituál)
 - bohoslužobná kniha byzantského obradu (obsahujúca tzv. nepravidelné bohoslužby a modlitby)
- **Breviár** (Časoslov)
- kňazská modlitebná kniha obsahujúca tzv. officium
- **Oktoich** (Osmohlasník)
 - bohoslužobná kniha byzantského obradu s menlivými časťami podľa cyklu 8 hlasov
- **Spis o pravej viere**
 - rozprava o kresťanskej pravovernosti, dišputa (R. Cangár, 8. ročník)

Pôvod Konštantína a Metoda

Konštantín a Metod sa narodili a vyrastali v meste Solúne (Byzantská ríša) v 9. storočí n. l. a mali pravdepodobne 5 súrodencov. Ich otec, Lev, bol urodzený a bohatý byzantský štátny úradník a pôvodom bol Grék. Matka bola pravdepodobne Slovanka, ktorá svoje deti učila starosloviensky. Metod bol od Konštantína starší o 10 rokov. Hoci bol Konštantín zo všetkých siedmich detí najmladší, bol najvzdelanejší. Obaja bratia hovorili už od detstva staroslovienským jazykom, no po grécky sa museli učiť povinne. Boli veľmi bystrí a usilovní žiaci.

(M. Hatalová, 8. ročník)

Solún

Život Konštantína a Metoda

Konštantín

Vzdelanie mu zabezpečil Theoktist na cisárskej odbornej škole v Carihrade, kde študoval filozofiu. Po ukončení štúdií bol vymenovaný za profesora a v roku 849 bol vysvätený za diakona (nižšieho duchovného). Hoci bol veľmi mladý, vynikal múdrosťou a pre svoju učenosť dostal prímene Filozof. V roku 863 ho spolu s bratom Metodom byzantský cisár Michal III. poveril misiou na Veľkú Moravu. Chorľavý Konštantín vstúpil v Ríme do kláštora, kde prijal rehoľné meno Cyril. Predčasne vysilený zomrel v r. 869 už ako 42-ročný a bol pochovaný v chráme sv. Klimenta.

Metod

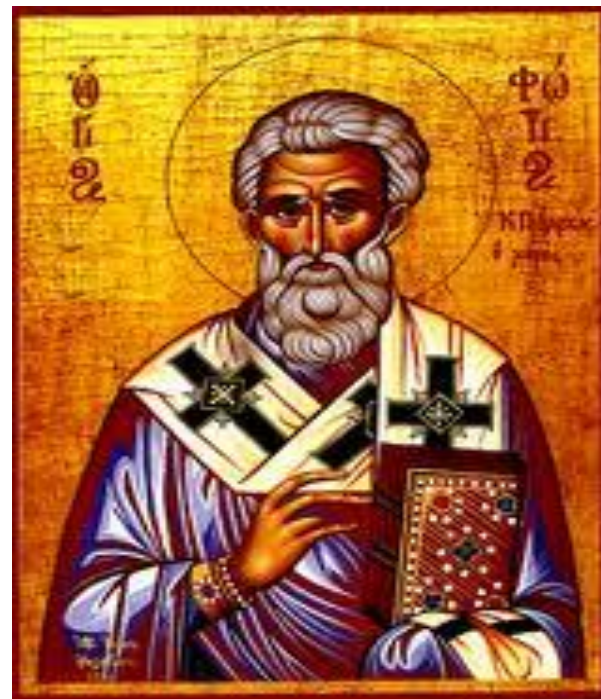
Absolvoval štúdiá práva v Konštantínopole. Jeho pôvod a (právnické) schopnosti primäli byzantského cisára dať mu približne v rokoch 843 – 856 funkciu správcu, ale Metod sa funkcie vzdal, lebo ho nenapĺňala. V roku 863 už jednoznačne sprevádzal Konštantína k veľkomoravskému kniežat'u Rastislavovi. V roku 867 bol vysvätený v Ríme za kňaza, v r. 869 vymenovaný za veľkomoravsko-panónskeho arcibiskupa a pápežského legáta, v rokoch 870 – 73 bol väznený bavorským klérom, od roku 873 bol aj správca veľkomoravského učilišťa. 24 rokov s námahou viedol arcibiskupský úrad, no keď v r. 885 zomrel, ich žiaci boli väznení a vyhnaní z kráľovstva.

(Z. Majdanová, 8. ročník)

Rím a Blatenské kniežatstvo (869 – 870)

Roku 869 poslali Metoda z Ríma s listom určeným slovanským kniežatám Rastislavovi (približne dnešná Morava), Svätoplukovi (približne dnešné Slovensko) a Kocel'ovi (približne dnešné juhozápadné Maďarsko). List obsahoval poverenie Metodovi, aby vyučoval a prekladal vo Veľkomoravskom učilišti. Metod sa stal arcibiskupom aj pre ostatné slovanské národy. Jeho diela Napomenutie k vladárom a Súdny zákonník zdôrazňujú najmä manželskú vernosť a dodržiavanie cirkevného práva.

(D. Horváth, 8. ročník)

Sv. Metod

Devín

Devín v minulosti

Devín v súčasnosti

- starobylá pevnosť a kniežacie hradisko je už iba zrúcaninou. Devínska hradná skala je národná prírodná pamiatka.

(T. Podolec, 8. ročník)

Byzantská ríša

(861 – 863/864)

Koncom roku 861 sa Konštantín vrátil do Carihradu, kde ho cisár slávnostne prijal.

Dosadil ho na vysokú školu pre výchovu kňazov pri chráme svätých apoštolov, kde sa mal venovať svojej literárnej a pedagogickej činnosti.

Metodovi ponúkol hodnosť arcibiskupa, ale ten ju odmietol. Preto ho vymenoval za igumena do monastie a Polychron (predstaveného v cirkvi).

(L. Hianiková a D. Kotianová, 8. ročník)

Zajatie Metoda

(870 – 873)

Svetskí a cirkevní predstavitelia Východofranskej ríše nesúhlasili s vytvorením pápežovi podriadenej panónskej cirkevnej provincie, ktorej väčšinu územia mal v moci salzburský arcibiskup (severne od Drávy) a akvilejský patriarcha (južne od Drávy). Metoda považovali za rušiteľa ich práv a po-dozrievali ho aj z herézy (kacírstva).

Cestou späť na Veľkú Moravu na jar roku 870 však nového arcibiskupa v Zadunajsku na rozkaz bavorských biskupov Adalvina, Hermanricha, Annona a Lanfrieda zajali, na synodálnom sneme v Rezne v prítomnosti kráľa Ľudovíta Nemca odsúdili na doživotné väzenie, uväznili a mučili v kláštore v Bavorsku, vo Východofranskej ríši (Ellwangen alebo Reichenau). Z príkazu nového pápeža Jána VIII. bol nakoniec prepustený.

(D. Borko, 8. ročník)

(B. Hianiková, 3. ročník)

(K. Král'ová, 6. ročník)

Liturgická činnosť

Hneď po vytvorení abecedy Konštantínom (hlaholika bola pomenovaná od slova glagol - hlas) sa solúnski bratia pustili do rozsiahlej prekladateľskej činnosti do staroslovienčiny.

Pred odchodom na Veľkú Moravu bratia spolu preložili Evanjeliár. Počas misie na Veľkej Morave potom solúnski bratia preložili do staroslovienčiny celú Bibliu (prvý preklad Biblie do slovanského jazyka), ale aj liturgické texty a mnohé iné texty. Takisto preložili a upravili byzantské občianske zákony a vzniknutý Zakon sudnyj ljudem bol nielen občianskym zákonníkom Veľkej Moravy, ale aj prvým zákonníkom v slovanskom jazyku. Po smrti Konštantína Metod preložil *Starý zákon*, *Nomokánon* - pravidlo zákona (ustanovenia a previnenia) a *Paterik*. Predpokladá sa, že Metod prekladal aj polemické úvahy svojho brata, pričom ich delil na osem častí (slov).

(R. Cangár, 8. ročník)